

משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
מחוז חרדי

מידעון לרכזי טיולים

אדר תשפ"א

פברואר 2021

דברי פתיחה

שלום לרכזי הטיולים במחוז החרדי,

שנת הלימודים הנוכחית ניצבת בפני אתגרים מורכבים בנושאים רבים. אחד האתגרים הוא עדיין נושא הטיולים. עם זאת, ב"ה, בימים אלו נפתחו המוסדות ללימודים בחלק ניכר מהשכבות, ועוד יותר מכך - לטיולים ופעילויות חוץ בית ספריות. עפ"י המתווה הנוכחי ב"ה יש אישור לצאת לטיולים חד יומיים. פרטים בקישור המתווה בקישורים למטה. (חשוב לעקוב בקביעות אחר מתווי חזרה לטיולים, המפורסמים באתר תכניות הטיולים.) נקווה ונייחל שבאמצעות הטיולים נצליח להעניק לתלמידינו הזדמנויות להתאוררות חיונית, ולחוויות חיוביות ומחזקות, ונשמע תמיד רק בשורות טובות, ישועות ונחמות.

במידעון זה ערכנו נושאים באווירה פורימית הכוללת התחפשות צמחים בטבע, פריחה המיוחדת לעונה זו ועוד. כמו כן, כתבה בנושא צמחי מרפא, שהרי כולנו זקוקים למרפא, לגוף ולנפש, בעקבות הקורונה.

מזמינים אתכם לצרף חומרים משלכם ולהשתתף בתשובות לחידה בדוא"ל hevra.noar.haredi@education.gov.il

לידיעתכם - ניתן להזין בקשה לסבסוד "נעלה לירושלים" למוסדות שאושרה תכנית הטיולים הבית ספרית ואושר/ה רכז/ת הטיולים. יש להזין את הבקשה חודש לפני התאריך המבוקש. ניתן לעיין במסמך ההסבר הנמצא בלשונית "מסמכים". **כמו כן** - אנו נערכים לימי ריענון אזוריים במתכונת מצומצמת של קפסולות ויהיה ניתן לבחור אזור ויום. בימי ריענון אלו, יודגמו סיורים שניתן לקיים בסביבה הקרובה, ללא אוטובוס וללא מדריך. סיור כזה מאוורר את התלמידים שכה זקוקים ליציאה כעת, אך לא מחייב עלויות גבוהות.

אנו מזכירים כי על רכז/ת טיולים להשתלם ב-2 ימי ריענון בשנה. מי שהשתתף/ה ביום הריענון המקוון שנערך בחודשים הקודמים, יוכל להשתתף ביום ריענון אחד נוסף. נא עקבו אחר העדכונים באתר.

מאחלים פורים שמח ובעז"ה רפואה מהירה ושלמה לכל הזקוקים לישועות! **אד"ר - אני ד' רופאן!**

מפרחי ארצנו

עכנאי יהודה

עכנאי יהודה הוא צמח עשבוני חד-שנתי המכוסה כולו זיפים. הוא מתנשא לגובה של עד 50 ס"מ. העלים מסורגים, מוארכים. עכנאי יהודה פורח בעיצומו של אביב, במרס ובאפריל.

הפרחים יושבים בצד אחד של הגבעול. אורך הכותרת 25-32 מ"מ.

עלי הכותרת מאוחים- מעין שופר. העורקים בכותרת מודגשים. לפני פתיחת הפרח צבע הכותרת סגול כחלחל, והוא משתנה עם ההזדקנות לצבע ארגמן. שינוי הצבע נובע מירידה ברמת החומציות של תאי הכותרת, דבר המאפשר לחרקים להבדיל בין פרחים זקנים ופרחים צעירים שטרם הואבקו.

עכנאי יהודה. צילום: שינאור רחבת

עכנאי יהודה צומח בבתות ובשדות עשבוניים בחבל הים תיכוני. הוא נפוץ בכל הארץ. תפוצתו העולמית משתרעת בארצות מזרח הים התיכון. בסוג עכנאי 40 מינים, רובם ים תיכוניים, בארץ 5, מהם 4 ים-תיכוניים ואחד מדברי.

קישורים חשובים

אתרים שימושיים:

- [מוקד טבע - הלשכה לתיאום טיולים](#)
- [מצגת כניסה לאתר תכנית הטיולים](#)
- [אתר תכניות הטיולים](#)
- [אתר אנף ביטחון ובטיחות במשרד החינוך](#)

הנחיות ומתווים:

- [הנחיות ביטחון ובטיחות למזג אויר סוער](#)
- [טיול חד יומי בתקופת קורונה 21-02-21](#)
- [מפגשים בשטח פתוח 21-02-21](#)

תחפושות בטבע

עריכה: ד"ר ציפי ברויאר, אורלי כהן ושרי כהן.

פורים קרב ובא. ילדינו מתרגשים. חושבים ומתלבטים: "למה נתחפש השנה?" כולנו מייחלים ששמחת הפורים תמשיך ותלווה אותנו אי"ה לאורך כל השנה, ונזכה ל"ונהפוך הוא" ולישועות גדולות. אם נתבונן על הטבע, נראה את פלאי הבריאה, ונגלה כי ישנם בע"ח וצמחים רבים שגם הם "מתחפשים". בכתבה קצרה זו נציג כמה מהם.

שימוש עיקרי בצבעים- לשם הסוואה

הקב"ה התאים לבעלי החיים את צבע הפרווה או הגוף כצבע הסביבה בה הם חיים. דבר זה עוזר להם להיטמע ופחות להתבלט בסביבת מגוריהם ובית גידולם. כך גוברים סיכוייו של בעל חיים להינצל מטורפו, ומאידך- בעל חיים טורף בעל הסוואה טובה, גדלים סיכוייו להתקרב לטרף שלו מבלי להתגלות ולצאת שבע...
להלן דוגמאות:

סנאי זהוב- בית גידולו בחורש על העצים, ואכן צבע פרוותו כצבע ענפי האילן. ירבוץ וצבי הנגב- חיים בסביבה חולית ומדברית וצבע פרוותם כצבע החול. לטאה ירוקה- חיה על גבי העצים ומסתווה עם העלים. וכמובן הזיקית בעלת היכולת המופלאה להחליף צבעים בהתאם לסביבתה.

שימוש נוסף בצבעים- לשם אזהרה

ישנם בע"ח בטבע שלובשים צבעי אזהרה. הצבעים הללו (אדום, צהוב, שחור) מסמנים לטורפים פוטנציאליים שגופם מכיל רעלנים, וכדאי להם לעבור למנה הבאה בתפריט, אם רצונם שלא לחטוף כאב בטן... כמו כן ישנם בע"ח, בד"כ הקטנים והפגיעים שבחבורה, לדג' פרפרים, שהדוגמא הטבועה בכנפיהם היא כעין "עיניים". זה נועד לתעתע שמדובר בבע"ח גדול יותר שלא כדאי להסתבך איתו....

שימוש בצבעים לשם משיכת תשומת לב

ישנם בעלי חיים שצבעיהם העזים מסייעים להם במציאת בני זוג. גם בפרחים, הצבעים הרבים והמגוונים שברא לנו בורא עולם, בשילוב הניחוח והצוף, נועדו כדי למשוך אליהם חרקים, העוזרים בהאבקה ובהעמדת הדור הבא של הצמחים. בהאבקה מועברת לפרח אבקה שמקורה באבקנים של הפרח עצמו או מאבקנים של פרט אחר מאותו מין של הצמח. ההאבקה מתחילה שרשרת תהליכים ההופכת את הפרח לפרי. העברת גרגרי האבקה נעשית ע"י רוח, מים או בעלי חיים. היצורים המאביקים הם בעיקר החרקים: זבובים, חיפושיות, פרפרים, ודבורים גם ציפורים ועטלפים. המאביק חודר למעמקי הפרח שם מצויים הצופנים מיצרי הצוף המתוק ובדרכם מתחכך באבקנים ונטען באבקה על גבי השערות והפרווה שלו. המאביקים נושאים את האבקה לפרח אחר מאותו מין ומתווכים את תהליך ההאבקה.

שימו לב לדבורנית. מין של סחלב. פרח נדיר. נמצא גם בארצנו! דבורנית דינסמור, כשמה כן היא, מציגה דבורה הנמצאת מעל הפרח ואוכלת צוף. כך היא מושכת אליה דבורים העוזרים לה בהאבקה.

תופעה מעניינת בין פרחי הבר בארץ ישראל- שינוי צבע בעלי הכותרת של הפרח. לאחר פעולת האבקה חומציות הקרקע משתנה והצבע של עלי הכותרת בפרח משתנה. פעולה זאת נעשית כדי להזהיר את בעלי החיים המאביקים שפרח זה עבר האבקה ואין לו צוף.

מה רבו מעשיך ד'!

ביבליוגרפיה: אנציקלופדיית החי והצומח של א"י. עזריה אלון. אתר מסע אחר, ויקיפדיה תמונות: ויקיפדיה.

צמחי מרפא

כתיבה ועריכה- אורלי כהן.

הקב"ה ברא לנו תרופות טבעיות. צמחים בעלי יכולת ריפוי מופלאה. נסקור כאן כמה מהם, מוכרים ברובם, שבעלות נמוכה ניתן לגדל, לייבש, להקפיא, לחלוט במים או להשרות בשמן ולהכניס לארגז התרופות הביתי לעת הצורך. בארצנו שטופת השמש, במיוחד באזורי האקלים הים-תיכוני ניתן למצוא משפחה מופלאה- **משפחת השיפתניים**. למשפחת השיפתניים תכונות מרפא רבות וריכוז החומרים הפעילים בהם גבוה במיוחד. בוודאי שמעתם על בני המשפחה הזו: מרווה רפואית, איזוב (זה שממנו מכינים את הזעתר..), נענע, קורנית, זוטה לבנה, מליסה, רוזמרין, אזוביון-לבנדר, בזיליקום ועוד..

השמנים האתרים שנועדו להגן ולמנוע את אכילת הצמח ע"י חרקים, מכרסמים וכדומה, מכילים חומרים פעילים ואנטי ספטיים (= אנטי דלקתיים) רבים. כדאי מאד להשתמש בהם ולהכניסם ל"ארון התרופות הביתי", לשתול אותם בעציץ או לייבשם ולשומרם בצנצנת זכוכית לעת הצורך. נמנה כאן מקצת השימושים:

נענע מרווה ואזוב – תרופות טבעיות

הנענע מקלה במקרים של כאבי בטן ושלשולים. מלאה בברזל, עוזרת לטיהור הדם ולהבל פה נקי. המרווה מסייעת להקלה על כאבי בטן, שילשולים, קלקול קיבה, כיבים דלקתיים, דלקות חניכיים. יחד עם האזוב עוזרת המרווה לפתיחת דרכי נשימה, לפוגג כיח בדרכי הנשימה והטבה במקרי צינון ושיעול.

אופני ההכנה

1. חליטה

לאחר הניקוי מחרקים (השריה במי סבון, שטיפה ובדיקה), נשפוך מים רותחים על הצמח אל תוך קנקן או כוס בדיוק כמו חליטת תה רגילה.

2. מיצוי

אם רוצים ריכוז גבוה יותר של החומרים הפעילים מכינים מיצוי. המיצוי הינו תהליך קצת יותר ארוך העוזר ליותר חומרים פעילים להשתחרר מהצמח.

כנ"ל שופכים מים רותחים בכוס זכוכית או חרס, מכסים ומניחים בצד למשך 20 ד' לפחות.

הטעם הופך מריר יותר וזה סימן לחומרים פעילים רפואיים שהשתחררו ממקום עמוק יותר של הצמח. המיצוי מרוכז יותר ולכן פעילותו חזקה יותר. (בטיפול בתינוקות, נשים הרות ומניקות- כדאי להסתפק בחליטה ולא במיצוי.)

3. אינהלציה ביתית

לבעיות נשימה- מומלץ להכין אינהלציה ביתית. מרתיחים את צמחי המרפא בתוספת מים בסיר בישול. הכמות היא חופן של צמחי מרפא בסיר מים קטן עם ליטר וחצי מים.

ההרתחה מחלצת את החומרים הארוזים במוהל התאי של הצמח או בשלפוחיות מיוחדות האוגרות את החומרים הרצויים. האדים שנוצרים ברתחה מכילים את החומרים הפעילים. שאיפה של האדים יוצרת אינהלציה טבעית שמחדירה את חומרי המרפא ישירות לדרכי הנשימה וגורמת הקלה משמעותית.

לבעיות נשימה חריפות יותר- דלקת סינוסים, צינון וברונכיט, נוסף לסיר **עלי אקליפטוס**, ונרכין את הראש על מנת לשאוף את האדים בצורה טובה יותר ולאפשר ניקוז של הליחה החוצה ע"י קינוח אף או שיעול שמנקז את הליחה.

מרווה

אזוב

נענע

צמחי מרפא - המשך

לבנדר ורוזמרין - קוסמטיקה טבעית

הלבנדר, בשמו המדעי: אזוביון דגול ואזוביון רפואי.

הרוזמרין והלבנדר הם שני צמחים מובילים שתורבתו עוד בימי קדם ונוצלו לשימושים קוסמטיים. יש חוקרים המזהים את הלבנדר כ"נרד" המקראי ששימש כאחד מסממני הקטורת. עוד לפני מאות שנים למדו על סגולותיהם הרפואיות והקוסמטיות של הלבנדר והרוזמרין, ולמדו להפיק מהם תרופות, ושמנים אתריים לבישום ולסיכת הגוף והשיער.

כיום הם משמשים בתעשיית הבשמים, חומרי ניקוי, קרמי גוף, סבונים ותכשירים קוסמטיים רבים. הרוזמרין תורם לשיעור בריא ומלא ברק ועוזר להרחיק טפילים וכינים. הלבנדר מטיב עם העור והשיער, מקל במקרים של גרודים, פריחות, עור יבש ועוד.

בשימוש ביתי- נוכל לחלוט או להכין מיצוי מהלבנדר והרוזמרין. לשטוף עימם את הקרקפת או העור היבש ובהשקעה מינימלית אבל כדאית ניתן להכין "שמן תשרית":

להשרות את צמחי המרפא (עדיף מיובשים) בשמן זית או כל שמן אחר (שמן שקדים, שמן זרעי ענבים) למשך חודש בצנצנת זכוכית במקום מואר. הרי לכם תרופה ביתית, טבעית ויעילה. הלבנדר- טוב גם להרגעה ואיזון, כאבי ראש, מגרנות, נדודי שינה ואיזון הורמונלי.

ניתן לעסות עם שמן התשרית שהכנו את אזור הרכות והמצח, ולילדים ולתינוקות אף את אזור בית החזה והגב.

רימון-אוצר של מינרלים

אחד משבעת המינים בהם השתבחה א"י הינו הרימון. הרימון מכיל ברזל בכמות גבוהה ושאר מינרלים החיוניים לגוף. מחקר ישראלי חדש טוען ששמן המופק מזרעי רימון יכול להועיל למקרים מסוימים של גידולים סרטניים.

ובארגז תרופות הבית:

נשמור במקפוא בשקית ניילון קליפות רימון. בקליפות הרימון יש חומרים הנקראים "טנינים" הגורמים לכיווץ. במקרה של בעיות עיכול- שלשולים, נחלוט קליפת רימון ונשתה את המים. (ניתן להמתיק בכפית דבש).

אלוורה-

אלוורה הינו צמח "שעשה עלייה" לארץ. מקורו בחצי האי ערב.

האלוורה ידועה מאד כאחד המרכיבים בקרמים, מוצרי קוסמטיקה ומשחות להקלת כוויות. **לשימוש ביתי:** מומלץ לשתול בעציץ שתיל רך. לחתוך עלה עלה עם סכין חדה ולאסוף את הריר הניגר. אותו נמרח על עור מגורה, עקיצות, כוויות.

שימוש פחות מוכר באלוורה- הקלה במקרי עצירות. ניתן לקלף את הקליפה הירוקה של העלה ואת החלק הלבן הברשני לאכול. מכיוון שהטעם לא ערב לחיך... מומלץ לחתוך לקוביות ולערבב בשייק או סלט או להשרות במיץ.

הרבה בריאות לכולנו!!!**ביבליוגרפיה:**

הספר רוקחות טבעית- אסתר לחמן, אתר - ערוגות הבושם, ויקיפדיה, צמח השדה- אתר צמחי מרפא. **תמונות:** ויקיפדיה

לבנדר

רוזמרין

רימון

אלוורה

ערים מוקפות חומה

כתיבה ועריכה ד"ר ציפי ברויאר

"והיהודים אשר בשושן נקהלו בשלושה עשר בו ובארבעה עשר בו, ונזח בחמשה עשר בו ועשה אתו יום משתה ושמחה" (מגילת אסתר ט, יח).

במה זכתה ירושלים שחוגגים בה שושן פורים? ובפרט השנה ששושן פורים חל בשבת זוכה ירושלים וחוגגים בה פורים המשולש? חז"ל קבעו: ערים שהיו מוקפות חומה בימי יהושע בן נון, כשהתנחלו ישראל בארץ, קוראים בהם את המגילה ביום ט"ו באדר (שו"ע תרפח, א). מבאר הרמב"ם "ולמה תלו הדבר בימי יהושע? **כדי לחלוק כבוד לארץ ישראל** שהיתה חרבה באותו הזמן, כדי שיהיו קוראין כבני שושן, וייחשבו כאילו הן כרכין המוקפין חומה, אף על פי שהם עתה חרבין, הואיל והיו מוקפין בימי יהושע, **ויהיה זכרון לארץ ישראל בנס זה** (משנה תורה הלכות מגילה א, ה).

הרב מיכל טיקוצינסקי כתב לפני 100 שנה: ארץ ישראל חלוקה בימי הפורים: המושבות והערים החדשות דינן ככל ערי הפרזים ופורים שלהן רק ביום י"ד.

העיירות הישנות שבא"י כמו יפו, לוד, עכו, צפת, טבריה, חיפה, באר שבע, חברון, שכם ועזה הינן ספק מוקפות חומה מימי יהושע בן נון, אם מצד עצמן ואם מצד ספק מקומן הראשון. אלו ערים עתיקות ומסופקים אנו אם הן אכן היו הערים בימי יהושע ולכן נוהגים בהם פורים יומיים: גם בי"ד וגם בט"ו, וכן נהגו בזמנים קדומים. אמנם, מברכים את הברכות רק בי"ד, ומתנות לאביונים ומשלוח מנות והסעודה נוהגים בשני הימים.

שכונות שנתחברו לעיר ישנה כמו שכונת אחוה לטבריה, נוה שלום ונוה צדק ליפו נוהגין כמו בעיר. ת"א נוהגים כעיר חדשה. פאת השולחן כתב כי בביריה ובעין זיתון הסמוכות לצפת (קודם הרעש היתה צפת משוכה לצד כפר ביריה) קורין כבעירות הספקות. יתכן שביריה ועין זיתון נחשבות מצד עצמן כספק עיירות ישנות. (פאת השולחן) (לוח לארץ ישראל לשנת תש"פ-תשפ"א דיני ומנהגי השנה רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי).

בזמן שאנשי כנסת הגדולה תקנו את ימי הפורים, היו כרכים רבים, בעיקר בארץ ישראל, שהיתה לגביהם מסורת שהיו מוקפים חומה מימות יהושע בן נון, ועשו בהם את הפורים ביום ט"ו. אולם במשך השנים הרבות שעברו, נחרבו הכרכים ואבדה המסורת לגביהם. יש כרכים שידוע כי היו מוקפים חומה בימי יהושע בן נון, וגם כיום ישנה עיר שנקראת כשם אותו הכרך, כמו למשל לוד, אלא שאין יודעים בוודאות אם העיר של היום נמצאת במקום המדויק שבו היה הכרך בימי יהושע בן נון, או שלוד של היום רק נקראת על שם אותו הכרך ובאמת נמצאת במקום סמוך. ויש כרכים עתיקים שנעשו שוממים מיהודים ואבדה המסורת לגביהם, ואין אנו יודעים אם היו קיימים בזמן יהושע בן נון.

יש שאנו יודעים שהיו קיימים אלא שאיננו יודעים אם היתה להם אז חומה, כמו למשל חברון. רק לגבי עיר אחת בלבד נותרה מסורת ברורה שהיא מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, הלא היא ירושלים, עיר קדשנו ותפארתנו, ורק בה עושים בזמן הזה את הפורים ביום ט"ו (פניני הלכה ספר זמנים, הרב זלמן ברוך מלמד).

חשוב לציין כי ירושלים היתה מוקפת חומה מימי יהושע, אך חומה זו נחרבה ולא נותרו ממנה שרידים. מאז נבנו חומות נוספות, כאשר החומה הנוכחית נבנתה בפקודת סולימאן הראשון סולטן האימפריה העות'מנית באמצע המאה ה-16.

סוגיה מעניינת התעוררה עם היציאה מהחומות. האם בירושלים החדשה חוגגים פורים בט"ו כמו בירושלים העתיקה, או שיש לה דין של ערי פרזות (עיר הקודש והמקדש, הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי).

לדעת המסתפקים לגבי שכונותיה החדשות של ירושלים, בבית כנסת "עץ חיים" הנמצא מול התחנה המרכזית מתקיים מניין קבוע לקריאת מגילה בליל ביום י"ד.

קטע משרידי החומה העתיקה מימי חזקיהו בירושלים (ויקיפדיה)

מסלול מומלץ

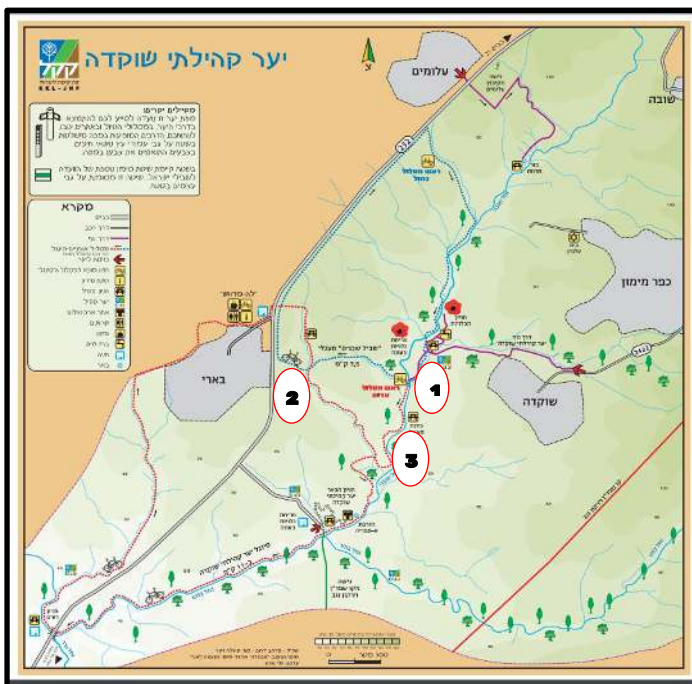
יער שוקדה - "דרום אדום"

עריכה: שרי כהן, עדינה הורביץ ואורלי בליצקי

זמן המסלול: בין חצי שעה לשעה

גיל : כל הגילאים, מותאם למסלולי משפחות.

דרכי הגעה: - יער שוקדה (waze) נסיעה לכיוון דרום, כביש 6, עליה במחלף בית קמה כביש 293, נסיעה בכביש עד צומת בית הגדי, פניה ימינה לכביש 25. נסיעה עד צומת נתיבות מערב שמאלה פניה עם הכביש (25) עד לפניה לכביש 2422 מושב זמרת, כפר מימון ושוקדה. ק"מ וקצת אחרי שוקדה פניה ימינה דרך כורכר לכון היער. ניתן לשלב מסלולי הליכה נוספים ארוכים יותר: המסלול בצבע כחול ובצבע אדום שהם גם שבילי אופניים.

מה להביא?

- מים, אוכל (מומלץ להביא פק"ל קפה לחוויה בטבע)
- נעלי הליכה
- מצלמה
- 7 מטר חבל ושני סדינים / שמיכות דקות

מה עושים?

1. מחנים את הרכב בחניה מסודרת (סימון מס 1)
2. מטיילים ומצטלמים בין הכלניות, מתחילים את המסלול לכון הסימון הכחול (לא מסומן בשטח) עד לחיבור של השביל הכחול והאדום. (סימון מס' 2)
3. עוצרים בחורשה, בונים אוהל, מרתיחים מים לקפה ונהנים מהאוויר יופי הפריחה.
4. מתחילים לחזור עם המשך המסלול בסימון האדום, מטה (עד לסימון מס' 3), משם חוזרים לחניה.

יער שוקדה:

יער שוקדה שבמערב הנגב פותח על יד קק"ל כיער קהילתי בשיתוף תושבי המושבים שוקדה, כפר מימון וקיבוץ עלומים הסובבים אותו. ביער אתרים ארכאולוגיים, פריחות ונופים מרהיבים, חינוכי ומסלולי אופניים.

"דרום אדום":

בתקופת חודשי החורף, שבט אדר (פברואר מרץ) מתחילה פריחת הכלניות בארץ ישראל. יער שוקדה ועוד מקומות בנגב מערבי, הם סמל לפריחה זו אשר יוצרים את המושג "דרום אדום" משטחי חורש ים תיכוני מתמלאים בפריחת הכלניות,

הפורשת כיסוי מדהים ומרשים של פריחה בצבע אדום. ישנם כמה מקומות מוכרזים למסלולי הליכה קצרים בשבילים בין פרחי הכלניות, כמו: שמורת פורה, יער שוקדה, בתרונות באר ועוד.

המסלול ביער שוקדה אינו מסומן, אלא הליכה בשבילים מסודרים (יש שלטים) בין הפרחים. במקומות אלו ישנה צמחייה נוספת של החורש הפורחת בתקופה זו, אך המין הבולט מכולם היא כלנית מצויה.

הכלנית - כשמה כן היא, כמו כלה - לאחר פעולת האבקה, הכלנית משנה את צבעה במרכז לצבע לבן.

פעילות בטבע

מה עוד אפשר לעשות בשטח? חוויית גיבוש, כיף ומיומנויות שדה: **בניית אוהל** (במקום ריק מכלניות):

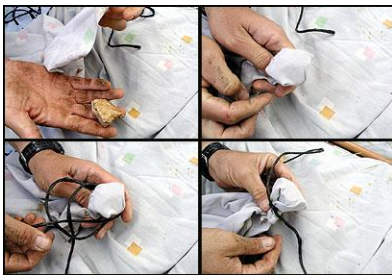

החומרים הדרושים:

- 7-8 מטרים של חוט חזק (ניילון או סזאל)
- סכין
- 2 סדינים
- 2 מקלות ארוכים (של מטאטא וכד')
- 6 יתדות עץ או ברזל באורך של כ-25-20 ס"מ. ניתן להשתמש בענפים מהשטח (או לקשור לענפי העצים)

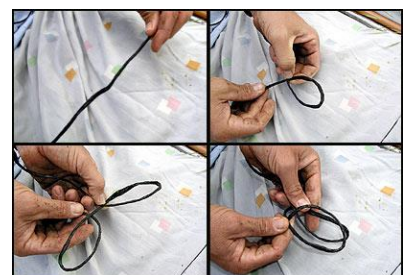
הוראות הכנה:

- ❖ מוצאים משטח חלק ככל האפשר על מנת למקם בו את האוהל.
- ❖ חותכים כ-10 קטעי חבל באורך של 50 ס"מ כל אחד, לצורך קשרי המוט וכפתורי השדה.
- ❖ פורסים את שני הסדינים זה ליד זה. עם אחד מהסדינים מכסים כ-10 ס"מ מהסדין השני. אותם 10 ס"מ בהם הסדינים חופפים ישמשו לחיבור ביניהם.
- ❖ מחברים בין הסדינים בעזרת שורה של קשרי מוט שמלופפים סביב "כפתורי שדה", במרחק של כ-20-30 ס"מ אחד מהשני. (אין צורך להציב כפתורי שדה בקצות החיבור בין הסדינים)
- ❖ כפתורי שדה נוספים מלפפים ב-4 הפינות של הסדינים (בחלקים הלא חופפים).
- ❖ בשני הקצוות החופפים/מחברים של הסדינים מציבים את המוטות, וקושרים אותם לסדינים בעזרת קשר מוט.
- ❖ תוקעים יתד עץ מול אחד המוטות. לא לשכוח להשאיר חלק בולט בחוץ.
- ❖ מעל קשר המוט שמחבר בין המוט לסדינים קושרים קשר מוט נוסף, בעזרת חבל ארוך. מייצבים את המוט כך שיעמוד ומותחים את החבל עד ליתד התקוע באדמה. בקצה היתד קושרים קשר מוט נוסף וחותרים את שארית החבל.
- ❖ לאחר שמעמידים באופן זה את שני המוטות, חוזרים על התהליך עם יתדות וקשרי מוט נוספים ב-4 הקצוות המשוחררים של הסדינים, על מנת למתוח ולייצב גם את "קירות" האוהל.

כך נכין כפתור שדה:

מניחים אבן קטנה קרוב לפינת הסדין, אך באופן שיותר שוליים מסביבה. "עוטפים" את האבן בסדין. מעבירים את לולאות קשר המוט אל מתחת לאבן ומהדקים.

כך נכין קשר מוט:

יוצרים שתי לולאות-מימין ומשמאל. באחת מהן יחלוף סיבוב הלולאה מעל החוט ובשניה מתחתיו. מניחים את שתי הלולאות זו מעל זו.

משחילים על האובייקט אותו קושרים (אבן, מוט וכד') ומושכים את קצות החוט.

אירוע חריג...

האירוע: אחראי טיול לא נוכח בטיול ואין תיק טיולים בשטח עם התלמידים.
מה הבעיה? תיק הטיול כולל מסמכים חשובים הנצרכים לניהול הטיול: רשימות תלמידים, רשימת בעיות רפואיות, לו"ז של הטיול, טלפונים חשובים, נקודות תורפה וניהול סיכונים של המסלול ועוד. כאשר תיק הטיול לא נמצא בטיול עצמו, לא ניתן להשתמש במידע הקיים בו. כמו כן, מספר הטלפון של אחראי הטיול מוזן באישור הביטחוני ונמצא כל הזמן במערכת מוקד טבע. במידה ויש צורך ליצור קשר מידי עם הקבוצה, אחראי הטיול לא יכול לסייע, כי אינו נמצא עם התלמידים בטיול.

לכן, כל יציאה חוץ בית ספרית מחייבת:

- ✓ תיק טיול הכולל את כל הטפסים המופיעים בחוזר מנכ"ל .
- ✓ תיק הטיול נמצא כל הזמן אצל אחראי הטיול.
- ✓ אחראי הטיול נמצא כל זמן הטיול עם התלמידים בשטח.
- ✓ אחראי טיול הינו אדם מוסמך שעבר הכשרה, מודע ומיישם את נהלי חוזר מנכ"ל בפועל בטיול.

תוכנית טיולים לדוגמה

והפעם... **בי"ס חיי שרה – נצר חזני יישר כח!**

מפקחת: גב' פייגי כהן **מנהלת:** גב' לימור פריד **רצת טיולים:** גב' ליאת יהוד **מדריכה:** גב' שרי כהן

שכבה	סוג טיול	אזור	שם המסלול	פרטי המסלול	מועד הביצוע	משך הטיול (ימים)	מספר תלמידים מתוכנן	הערות
כיתה א	טיול / טיול שנתי	מישור החוף	אשדוד הדיונה הגדולה, תל יונה ונחל לכיש	אשדוד- הדיונה הגדולה, גשר עד הלום, נחל לכיש והשפך, תל יונה-תצפית לנחל אשדוד	10/03/2021	1	מצטרפת שכבה ב	כיתה א
כיתה א	טיול / טיול שנתי	ההר המרכזי - שפלת יהודה	בית גוברין	טיול במערות בית גוברין- מבוך ענק של אולמות וחללים מתחת לפני הקרקע	12/05/2021	1	מצטרפת שכבה ב	כיתה א
כיתה א	טיול / טיול שנתי	ההר המרכזי - שפלת יהודה	פארק אפק	פארק ירוק ופורח במרכז הארץ, מבצר עתיק, מקורות הירקון	11/11/2020	1	מצטרפת שכבה ב	כיתה א
כיתה ג	טיול / טיול שנתי	ההר המרכזי - הרי ירושלים (הפרוזדור)	נחל חלילים והקסטל	מסלול לאורך נחל חלילים, טרסות חקלאיות ומערות קארסטיות במצוק הנחל לצד הדרך. סיור בקסטל	12/05/2021	1	מצטרפת גם שכבה ד	כיתה ג
כיתה ג	טיול / טיול שנתי	מישור החוף	נחל שורק - פלמחים	טיול בשפך נחל שורק, חציית נחל על גבי גשר אבנים שבקרבתו צבים רכים. משם נמשיך למסלול חולות נלמד על הצמחייה נדון על בעיית הזיהום של הים.	04/11/2020	1	לטיול מצטרפות שכבה ד	כיתה ג
כיתה ג	טיול / טיול שנתי	ההר המרכזי - שפלת יהודה	תל צרעה דרך הפסלים ושביל הבורות והבארות	סיור ביער הנשיא בשילוב טבע ואומנות פיסול סביבתי, לאורך הדרך עוברים בתצפיות נוף ובפינות חמד.	17/03/2021	1	מצטרפת גם שכבה ד	כיתה ג
כיתה ה	טיול / טיול שנתי	הנגב	טיול שנתי בנגב	נחל חווארים, עין עבדת, מכתש גדול וחולות הצבעוניים.	08/03/2021	2	מצטרפת שכבה ו	כיתה ה
כיתה ה	טיול / טיול שנתי	ההר המרכזי - הרי ירושלים (הפרוזדור)	נחל קטלב	נחל קטלב מתפתל בהרי ירושלים ונשפך לנחל שורק, נצפה בנופי חורש ים תיכוני בין מעיינות ובוסתנים עתיק. חציית הנחל על גשרון.	11/11/2020	1	מצטרפת שכבה ו	כיתה ה
כיתה ה	טיול / טיול שנתי	מישור החוף	פארק אלונה וקיסריה	פארק אלונה-מי קדם, הליכה בנקבת מים עתיקה. וסיור בגן לאומי קיסריה	19/05/2021	1	מצטרפת שכבה ו	כיתה ה
כיתה ז	טיול / טיול שנתי	גליל תחתון - עמק זרעאל-חרוד	טיול שנתי בצפון	נחל יצפור, תל זרעאל ועין זרעאל. מגרסה, רבי מאיר בעל הנס, סיור בטבריה בעקבות הסנהדרין.	15/03/2021	2	מצטרפת שכבה ח	כיתה ז
כיתה ז	טיול / טיול שנתי	ירושלים העתיקה	סיור סליחות	סיור ברובע היהודי, הכותל המערבי.	09/09/2020	1	מצטרפת שכבה ח	כיתה ז
כיתה ז	טיול / טיול שנתי	ההר המרכזי - הרי יהודה	שביל המעינות גוש עציון	שביל המעינות, שמורת עוז וגאון וקבר רחל.	12/05/2021	1	מצטרפת שכבה ח	כיתה ז

חידודים

תשובות לחידה מהמידעון הקודם:

צבי ארץ ישראלי

שייך לים תיכוני – הצבי שוכן בחבל הים תיכוני, במישורים ובמדרונות הרים, ואפשר למצוא אותו בחלקים נרחבים של הארץ. לא פר, אך מהמשפחה אני – שייך למשפחת הפריים. בשעות החמות ירבוץ באזור מוסתר ומוצל, ינוח ויעלה גירה. אוהב קרירות וצמחוני – הצבי הוא צמחוני, וניזון ממגוון רב של צמחים, לרוב מעלווה וצמחים חד שנתיים. אוכל מגוון רב של מזונות מן הצומח, החל בבלוטי אלון, ועד לפקעות אשר נחפרו מן הקרקע. לא בטוח שתראה אותי – הצבי פעיל בשעות הקרירות של היום, וקל לאתרו בשעות הבוקר המוקדמות או בשעות בין הערביים. הוא רץ במהירות ומוסווה בטבע ועל כך נאמר במסכת אבות: "יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, וגיבור כארי - לעשות רצון אביך שבשמיים". (פרקי אבות)

חידה...

מי אני?

בית גידול נוח ומישורי,
מרכז לחקלאות שסביבי.
מרכזית ועתיקה,
וליד נחל התפתחה.
גם לפורים זרקור,
גרו בי חכמי הדור,
דתות ועדות בי יחד
התדעו, מי אני?

תשובות לחידה נא לשלוח
בציון שם פרטי ומשפחה +
שם ביה"ס וישוב/עיר
למייל חברה ונוער מחוז חרדי:
hevra.noar.haredi@education.gov.il
יש לרשום בכותרת "חידה- מידעון טיולים"